

Družba naši književnosti večjo uslugo, če objavi dober prevod, kakor če natisne slab original, zlasti ker največkrat ne pogrša slovenski pisatelj prostora, temuč prostor slovenskega pisatelja, medtem ko ni nikjer možnosti, da se objavijo prevodi iz svetovne književnosti, ki so nam za književno kulturo prepotrebni.

Izidor Cankar.

Velesalo. Zgodovinski in cerkveni opis. Spisal P. B. (Peter Bohinjec?). Namen lične, drobne knjižice označuje pisatelj v predgovoru. Sestavljen je delce po najnovejših znanih virih za mnogobrojne romarje in obiskovalce starodavne velesalske božje poti. Precej obširno opisuje ustanovitev samostana in njega dogodke do zatrtja pod cesarjem Jožefom, pričetek župnije in božje poti. Posebej razpravlja še o umetninah župne cerkve, katere predstavlja tudi v ličnih slikah. Zakaj je popolnoma prezrl gospodarski pomen samostana, ki je bil nekdanj gotovo velik? — Knjižica bo gotovo vsakemu romarju lep spominček. *Dr. J. G.*

Prof. Fran Kovačič: Dominikanski samostan v Ptujju. (Zvezek I. in II.) Založil pisatelj. Cena obema zvezkoma 1 K 20 vin.

Marljivi raziskovalec štajerske zgodovine, prof. Kovačič, nam je podal zopet nov plod svojega dela.

V dveh zvezkih je napisal precej obširno zgodovino dominikanskega samostana v Ptujju, in sicer obsega 1. zvezek zgodovino konventa, cerkve, samostana, redovnikov in njihovega delovanja, 2. zvezek pa podaja gospodarsko zgodovino samostana. Dobro poudarja pisatelj pomen takih monografij, ko piše (I., 79): »Ako bi se v takem obsegu obdelala zgodovina tudi drugih starih samostanov na domačih tleh, bi s tem veliko pridobila naša cerkvena in kulturna zgodovina.« Veliki kulturni pomen samostanov za srednji vek se splošno priznava in razna učena društva kakor tudi posamezniki so že na polju monasteriologije zastavili svoje delo. Tembolj bi bilo to potrebno pri nas, ker je velik del naše zgodovine združen s cerkvami in samostani. — Spisu se glede na vestnost in temeljitost ne da kaj očitati. Želeli bi le, da bi pisatelj kulturno delovanje ptujskih dominikanov bolj poudaril. Ako pravi (I., str. 41), »da je reformacija ptujski konvent oškodovala bolj gmotno kakor moralno,« je vendar treba upoštevati, da arhivalne listine poročajo o hudem neredu v tej dobi (tatvine, beg iz samostana, razuzdanosti itd.). V Ptujju takrat ni bilo drugače, kakor povsod drugod. — Želimo, da bi pisatelj našel mnogo posnemalcev. *Dr. J. G.*

GLASBA.

Koncert »Glasbene Matice«. Prvi letošnji koncert »Glasbene Matice« se je vršil povodom šestinšestdesetletnice vladanja Nj. Veličanstva presv. cesarja Franca Jožefa I. na korist »Rdečemu križu« in rodbinam vpo-klicanih vojakov.

Za uvod je bila zelo na mestu cesarska pesem »Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!«, ki jo je zbor pel unisono s spremljanjem klavirja. Sledili so trije umetni mešani zbori: dr. Gojmir Krekovič »Zvečer« in dva Lajovičeva: »Napitnica« in »Vodica se čista vila«. Pevski zbor »Glasbene Matice« je bil topot izdatno manjši kot sicer, vendar pa je nastopil kot proizvajalec vsekako častno, se reprezentiral kot enotno šolan in prav dobro uglajen zbor. Intencijam svojega mojstra, pevovodja Hubada, je sledil z veliko pozornostjo in preciznostjo.

Imenovane tri skladbe so zelo ugajale. Blag večerni mir nam dehti nasproti iz Krekove vsestransko solidne, vsled prav umestnih obilnih prehajalnih in menjalnih tonov tolikanj izrazito se glaseče skladbe. Edino drugi sklep z neenako razpostavljeno harmonijo se ne glasi posebno dobro, ker prideta alt in tenor predaleč eden od drugega. Lajovičevi skladbi sta peteroglasni, zloženi za sopran, alt, dva tenora in bas, vzetih iz zbirke njegovih šestih peteroglasnih pesmi, op. 2. Obe sta silno lepi; prva živahna in mična, naivno vesela. Zbor jo je izvajal z zelo finim niansiranjem dvakrat zapored brez presledka, kar se za tako pesem tudi spodobi in je obenem potrebno, da jo sploh vsaj nekaj časa uživamo. Druga s tremi kiticami je nudila pevovodju in zboru najlepšo priliko za različno interpretacijo, ki se je tudi izvrstno posrečila.

V nadaljnjem sporedu koncerta sta nastopila kot solista dva gojenca »Glasbene Matice«: g. Leopold

Kovač (tenor) in gospodična Cenka Severjeva (mezzosopran). G. Kovač je zapel v dveh nastopih šest samospevov: tri Krekove: »Šum vira in zefira«, »Tam zunaj je sneg« in »Pogodbo«, dva Lajovičeva: »Pesem starca« in »O, da deklíč je...« ter Pavčičevo »Serenado« (po rokopisu). G. Kovač kot solist očitno napreduje; glas mu postaja čimdalje prožnejši in izrazitejši. Privoščil bi mu le še nekoliko več moči. Prednašal je pesmi zelo lepo in točno. Skladbe so povečini znane; nova je bila le Pavčičeva »Serenada«, po svoji sestavi zanimiva, v slogu morda nekoliko neenotna, vobče učinkujoča skladba. Glede Oton Župančičevega teksta te serenade, zlasti glede besed druge kitice:

»Jaz grem vsak večer na božjo pot,
pod tvojim oknom grem vsak večer« itd.

sem že enkrat pri ocenjevanju Lajovičeve skladbe izrazil svoje pomisleke. Meni vsaj se ta tekst zdi frivol in obžalujem skladatelje, ki ga še z glasbo povečujejo, kakor tudi pevce, ki ga prepevajo. — Gdč. Severjeva, znana kot solistinja iz Oljkinih koncertov, je zapela štiri samospeve: Krekovo »Predsmrtnico II.«, dva Lajovičeva: »Pesem o tkalcu« in »Bujni vetri v polju« ter Pavčičevo »Pesem«. Pevka ima zelo ljubeč, simpatičen in obsežen glas, ki se ji polagoma razvija navzgor, tako da že danes prevladuje pri njej v resnici sopranski, oziroma mezzosopranski timber, nižina pa postaja šibkejša in se kolikortoliko izgublja. Tudi njen nastop v koncertu je vseskozi uspel. Oba solista je spremljal na klavirju učitelj »Glasbene Matice«, g. Vedral. Izkazal se je izredno dobrega spremljevalca, tehnično spretnega in kot takega, ki se zna pevcu primerno podrediti. K uspehom obeh solistov je izdatno pripomogel.

Sklep koncerta so tvorile narodne pesmi. Pel jih je mešani zbor. Slišali smo predvsem tri koroške narodne: »Jaz mam pa konjča belega«, »Je dro uštno poleti« in »Gor čez izaro, gor čez gmajnico«. Harmoniziral, deloma po Z. Švikaršiču, g. koncertni vodja M. H u b a d. Od teh je bila posebno lepa zadnja. Razen teh so se izvajale še sledeče: »Na Gorenjsčem je fletno«, harmoniziral St. Pirnat, »Češi me, češi!«, harmoniziral Ant. Anděl, in »Želja ranjenega vojaka«, belokranjska iz Adlešičev, harmoniziral L. K u b a. Času zelo primerna je bila zlasti zadnjeimenošana, vseskozi resnobna, ki je vsled svojega plemenitega besedila, markantne glasbe in ob slučajnem grmenju topov z ljubljanskega Grada vsled zavzetja Belgrada izredno učinkovala.

Novi Akordi. Letnik XIII. št. 1.—4. Do sedaj so izšle že štiri številke tega našega odličnega glasbenega zbornika. Prve tri so prinesle samo skladbe, zadnja (4.) pa tudi zelo obširno in bogato glasbeno-književno prilogo.

Skladbe, objavljene v letošnjih Novih Akordih, so sledeče. V 1. številki Mirkova skladba »Réveries« za klavir, fino delo z nežno glavno temo,

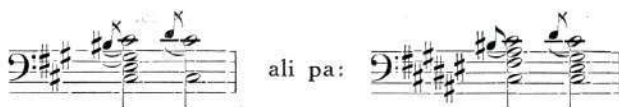
ki nastopa tekom skladbe v lepih imitacijah in uspelih gradacijah. Harmonično zanimiv je srednji del (Andantino), ki je tudi kot pristno klavirski stavek vreden hvale. Pri sklepu se pojavi še enkrat glavna tema, a bolj kratko in stisnjeno. Emil Adamičeva skladba »Kje si, dragi, da te ni?« je zložena za dva ženska glasova s klavirjem. Skladba je kontrapunktično jako zanimiva; takoj v začetku pričneta glasova popevati v dvojnem kontrapunktu v oktavi, koj nato se spustita v čeden, 14 taktov trajajoč strog kanon, potem nadaljujeta v bolj prostih imitacijah ter končata prvo polovico v mogočnem unisono. V drugi polovici nastopi poleg male ponovitve iz prvega dela kot sklep prisrčen homofon stavek. Naj mi bo o tej priliki dovoljeno omeniti, da biva naš dragi skladatelj, g. Emil Adamič sedaj kot vojak v trdnjavi Premysl. Ko to premišljam, moram pač vzdihniti z besedami gori omenjene skladbe: »Kje si, dragi, da te ni?« Bog nam ga po končani vojski privedi zdravega v domovino! —

V 2. številki se nahaja Emil Hochreiterjeva izredno krasna skladba »Pastirica« za en glas in klavir ter Janko Ravnikov nenavadno globoko občuteni moški zbor »V mraku«. Obe skladbi sta prvovrstni.

Tretjo številko je napolnil Emil Adamič sam s šesterimi enoglasnimi pesmimi (unisono-zbori) za mladino. Ti so: »Čolnar«, »Tepežna pesem«, »Slanica«, »Molitev«, »Zapihaj, južec« in »Padajo snežinke«. Adamič zna pisati za mladino kot malokdo. Te pesmi so v resnici »unicum« v naši slovenski glasbeni literaturi. Naj bodo našim učiteljem in vzgo-

jiteljem kar najbolje priporočene. Pa tudi vsakega prijatelja lepe glasbe sploh morajo razveseliti ti čudovito lepi napevi, kakor tudi celotne skladbe s povsem primernim duhovitim in izvečine ne težkim klavirskim spremljanjem.

4. številka prinaša Parmovo ljubko koračnico »Straža ob Savi« za klavir, Marij Kogojev »Trenutek« za mešani zbor, moderno, na prvi pogled nekoliko drzno, a v resnici zelo iskreno in dobro pogojeno skladbo, Mirkovo »Pravijo ljudje« za baritonski samospjev s klavirjem in Karlo Adamičev mešani zbor »Dekletce, podaj mi roko«. Mirk je našel za klenkanje mrtvaškega zvona in skovikanje sove primerne izraza in sploh v celem prvem delu, kjer poje o nevoščljivcih, dobro varuje značaj besedila, se zlobnežem še prav glasno zasmee, potem pa tolaži svojo drago s prepričevalno nado na »cvetje, ki požene iz grobov«. Skladba bo sigurno učinkovala. Dvomim pa, če bodo mogli pianisti lepo vezano in brezhibno igrati v levi roki s kratkimi predložki začinjene akorde, n. pr.:

Na strani 30. v 2. sistemu, v 3. taktu je osminka eisis v pevskem glasu najbrže napačna in mora biti samo eis. K. Adamičev mešani zbor se giblje v lahkem slogu in lahkem (6/8) ritmu in je čedna skladba. Prepogostno ponavljanje ritma: ♩ ♩ ♩ se mi zdi pa le nekaka napaka skladbe in bi se po mojem mnenju v 1., 9. in 13. taktu bolje podal ritem: ♩ ♩ ♩ Najbolj umesten in opravičen je od g. skladatelja tolikokrat uporabljeni ritem v predzadnjem taktu pri besedi »žalostno«. Tu zares nekaj zaleže, drugod je semtertja le šablona.

Glasbeno-književna priloga, priložena 4. številki, prinaša konec dr. Pavel Kozinove razprave »Kako sem poučeval petje«, obilico ocen raznih dunajskih, ljubljanskih, pazinskih in tržaških koncertov, ocene več imenitnih glasbenih novosti, poročila o naših glasbenih društvih, notice o slovenskem glasbenem svetu sploh itd. itd. Raznega poučnega in silno zanimivega berila na kupe.

Tollite, legite!

Vinc. Vodopivec: **Missa in hon. Nativitatis B. M. V.** za mešani zbor in orgle. Ponatis iz »Cerkvenega Glasbenika«. Založilo Cecilijino društvo v Ljubljani. Prodaja Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena 50 vin. — G. Vodopivec, vikar v Kronbergu na Goriškem, je zložil že precejšnje število lepih posvetnih in cerkvenih skladb. Zgoraj imenovana skladba je njegova prva latinska maša. Skladba se giblje vseskozi v lahkem, večini naših cerkvenih zborov umerjenem slogu. Je dokaj melodijozna, tudi harmonično semtertje zelo zanimiva. Stavek je večinoma homofon, vmes pa so vpletena krepka enoglasna mesta. — Lepo skladbo domačega izvora toplo priporočam slovenskim organistom. Stan. Premrl.